

Tên đầu bài: Nâng cao vai trò công tác truyền thông với bảo tồn, phát triển nghệ thuật hát Xẩm trong giai đoạn hiện nay

Nguyễn Thăng Long

NCS. Viện văn hóa nghệ thuật quốc gia Việt Nam

Trong kho tàng âm nhạc cổ truyền của dân tộc Việt Nam thì Hát xẩm là một loại hình nghệ thuật diễn xướng dân gian độc đáo, với lối kể tích sâu sắc, khéo léo và hấp dẫn. Lời ca trong hát Xẩm không chỉ phong phú về thể loại như ca dao, tục ngữ, thơ..., mà còn rất đa dạng về mặt nội dung. Những ca từ của Xẩm hết sức mộc mạc chân thành nhưng chứa đựng những nội dung tư tưởng sâu sắc, hàm chứa những triết lý, những lời răn dạy đạo lý ở đời. Hát xẩm đã ra đời cách đây khá lâu, là sản phẩm kết tinh của người dân lao động mà ra.

Ngày nay, sau bao thăng trầm của lịch sử, những biến đổi của văn hóa, xã hội đến nay thì ít nhiều bị mai một, thất truyền, hát Xẩm đang dần được khôi phục bởi những tâm lòng nhiệt huyết và đam mê với nghệ thuật truyền thống. Từ đó xuất hiện nhiều câu lạc bộ, nhóm Xẩm như chiếu Xẩm Hà Thị Cầu ở Yên Mô - Ninh Bình, chiếu Xẩm Hà Thành ở Hà Nội, ngoài ra còn có các câu lạc bộ hát Xẩm Hà Nội, Ninh Bình, Thái Bình, Nam Định, Hải Phòng, Quảng Ninh, Vĩnh Phúc... đã tạo nên sức sống mới cho loại hình nghệ thuật hát Xẩm. Nội dung các bài hát Xẩm đã phong phú hơn, ngoài ngợi ca tình yêu quê hương đất nước, ca ngợi đảng, nghĩa mẹ, tình cha thì những vấn đề xã hội đã được đưa vào Xẩm để phù hợp với cuộc sống đương đại. Hơn nữa từ những nỗ lực của những nghệ sỹ nặng lòng với nghệ thuật dân gian như Thao Giang, Văn Ty, Xuân Hoạch, Thanh Ngoan, Nguyễn Quang Long, Mai Tuyết Hoa... nghệ thuật hát Xẩm dần được hồi sinh. Vấn đề quan trọng nhất hiện nay là làm thế nào để thu hút được sự quan tâm của công chúng đến với nghệ thuật hát Xẩm và làm cách nào để những người làm nghệ thuật hát Xẩm có thể duy trì được cuộc sống được bằng bằng chính nghề hát Xẩm.

Chính vì vậy cần có vai trò công tác truyền thông để phát triển những hình thức quảng bá cho nghệ thuật hát Xẩm đến với công chúng. Ngoài việc tích cực viết bài, đưa tin lên các loại hình thông tin đại chúng thông tin về nghệ thuật Xẩm hay những buổi biểu diễn hát Xẩm nói chung, việc tạo ra các tác phẩm nghệ thuật, phóng sự quảng bá về nghệ thuật Xẩm cũng là một phương cách rất đáng lưu tâm. Những buổi biểu diễn

của nhóm Xẩm Hà Thành tại bờ hồ Hoàn Kiếm Hà Nội, những MTV của các câu lạc bộ hát Xẩm và những Bộ phim “Xẩm đỏ” của đạo diễn Lương Đình Dũng là một ví dụ, giúp đưa đến cho khán giả cái nhìn về nghệ thuật xẩm cũng như lột tả cuộc sống, tâm tư và nguyện vọng của cố nghệ nhân Hà Thị Cầu một cách khéo léo và chân thực nhất.

Trong bài tham luận này để bảo tồn và phát huy nghệ thuật hát Xẩm trong giai đoạn hiện nay thì vai trò của công tác truyền thông rất quan trọng, qua bài tham luận này tác giả chỉ ra được sức mạnh của truyền thông đối với bảo tồn và phát huy nghệ thuật hát Xẩm như thế nào? Như ta thấy truyền thông đã phát hiện, tôn vinh những người đang lưu giữ, bảo tồn những loại hình nghệ thuật truyền thống có nguy cơ mai một, thất truyền; tôn vinh những cơ quan, tổ chức và cá nhân có những đóng góp quan trọng vào việc bảo tồn, giữ gìn và phát triển những loại hình nghệ thuật truyền thống của dân tộc, phản ánh việc xã hội hóa hoạt động bảo tồn di sản văn hóa phi vật thể, khuyến khích sự tham gia của các cơ quan, tổ chức và cá nhân trong và ngoài nước đóng góp kinh phí để bảo tồn và phát huy những giá trị nghệ thuật di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại cần được bảo vệ khẩn cấp, trong đó có cả nghệ thuật hát Xẩm là một minh chứng rất cụ thể.